

EXPUNERE DE MOTIVE

Contextul macroeconomic din România s-a caracterizat în ultimii ani prin surplus structural de lichiditate în sistemul bancar, determinat în principal de intensificarea relativă a intrărilor de capital. Faptul ca băncile au dispus de surse alternative de finanțare a condus la reducerea progresiva a refinanțării, banca centrală fiind nevoită sa apeleze la operațiuni de sterilizare pentru a înlătura potențialul inflaționist al excedentului de lichiditate aflat pe piață. Cazul României nu este singular, preponderenta operațiunilor de sterilizare fiind o trăsătură comună pentru majoritatea țărilor din Europa Centrala și de Est, aflate în proces de aderare la Uniunea Europeana.

În condițiile în care operațiuni precum refinanțarea și rescontarea și-au pierdut treptat din relevanță, nefiind definitorii pentru actuala orientare a politicii monetare promovate de Banca Națională a României, înlocuirea taxei scontului cu o dobânda reprezentativă pentru operațiunile efective ale băncii centrale este un demers firesc, ce decurge din evoluția condițiilor monetare. Necesitatea acestei schimbări este întărită de faptul ca, pentru cel puțin următorii trei ani, sterilizarea va continua sa dețină un rol predominant la nivelul operațiunilor Băncii Naționale a României, fapt reliefat și în Programul de Guvernare pentru perioada 2001-2004.

În perspectiva procesului de integrare europeană, Banca Națională a României urmărește alinierea procedurilor sale la cele ale Băncii Centrale Europene, care, în mod similar multor bănci centrale moderne, nu utilizează taxa scontului.

Până în acest moment, în legislația românească, dobânda de referință a fost asimilată taxei scontului încă din perioada în care aceasta

din urma era atașată unui instrument activ de politica monetară și anume creditului structural derulat în cadrul operațiunilor de refinanțare ale băncii centrale. Chiar dacă, ulterior, conținutul taxei scontului a fost practic anulat prin stoparea creditului structural, aceasta a continuat să fie percepută ca dobândă de referință a băncii centrale.

Circulara nr. 11/1998 care fixa nivelul taxei scontului la 35 la suta începând cu 1 august 1998, a fost abrogată prin Circulara Băncii Naționale a României nr.3/2002 privind nivelul ratei dobânzii de referință a Băncii Naționale a României valabil în luna februarie 2002, ceea ce impune cu caracter de urgență, adoptarea unui act normativ care să reglementeze aceasta situație. În același timp, numeroase acte normative fac referire la taxa scontului, la dobânda de referință și la dobânda de refinanțare ale Băncii Naționale a României, iar banca centrala primește tot mai multe solicitări de comunicare a nivelului acestora.

Din categoria acestor acte normative, superioare sau egale sub aspect juridic Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 1/2000 privind operațiunile de piață monetară efectuate de Banca Națională a României și facilitățile de creditare și de depozit acordate de aceasta băncilor, Hotărârea Guvernului nr.580/1997 privind stabilirea nivelului dobânzilor pentru disponibilitățile și depozitele păstrate în contul general al trezoreriei statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 261/1.10.1997, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 98/1999 privind protecția socială a persoanelor ale căror contracte individuale de muncă vor fi desfăcute ca urmare a concedierilor colective, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 303/29. 06. 1999, Ordonanța Guvernului nr.26 /2001 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr.11/1996 privind executarea creanțelor bugetare, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 470/16.08.2001.

Urmare celor prezentate anterior, se impune corelarea prevederilor cu privire la taxa scontului, dobânda de referință și dobânda de refinanțare, cu ansamblul reglementarilor în vigoare și adoptarea unui act normativ care să prevadă faptul că Banca Națională a României, în calitate de bancă centrală a statului roman, stabilește lunar nivelul dobânzii de referință. În toate actele normative în care se face referire la „dobânda de refinanțare a Băncii Naționale a României” și/sau la „taxa oficială a scontului”, aceste noțiuni se înlocuiesc cu noțiunea de „dobânda de referință a Băncii Naționale a României”.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de Lege privind stabilirea dobânzii de referință de către Banca Națională a României, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare cu procedura de urgență prevăzută de art.74 alin.(3) din Constituție.

PRIM-MINISTRU

Adrian Năstase
